БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 130 (6565)
ИЮЛИИН 3
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Эб найрамдалай ба демократиин хэрэгэй түлөө, дай үүдхэгшэдтэ эсэргүүгээр тэмсэжэ байгаа Германиин ажалшадтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа бурят-монгол арад мэдүүлнэ (1-дэхи нюур).

«Гигант» гэжэ орооһоной совхозой 25 жэлэй ой (1-дэхи нюур).

БАГШАНАРАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СЪЕЗД (2-дохи нюур).

Д. Доржиев. — Закаменайхид абаһан уялгаяа дүүргэнэгүй (3-дахи нюур).

Аймагай газетэнүүдэй хуудаһануудһаа (3-дахи нюур).

К. Григорьев. — Харюусалгагүй хүдэлмэриин хойшолонгууд (3-дахи нюур).

А. Квасников. — Хартаабхаа борнойлжо эхилээ (3-дахи нюур).

И. Артемов. — Уласхоорондын шэнжэлэл (4-дэхи нюур).

Баруун Германиин арад зон фашистска провокаторнуудые зэмэлэн шүүмжэлнэ (4-дэхи нюур).

Корейдэхи событинууд (4-дэхи нюур).

Ургасын хойноһоо харууһалгые эрид һайжаруулха

Манай республикын олонхи аймагуудай тарялан дээрэ элбэг баян ургаса ургажа байна. Июниин хахад багаар, һүүлээрыншье ороһон ехэ бороо таря талханай гарасые эрид түргэдхэбэ. Таряанай ба бусад тарималнуудай һайнаар гарахатай хамта, мүн элдэб буртаг үбһэ ногоон ургалсажа, ургасануудые дарахаяа һанана.

Теэд, хэдэн олон аймагуудай колхозуудаар буртаг үбһэ түүлгэ, тарилгын хойноһоо харууһалга тэсэшэгүй муугаар эмхидхэгдэнхэй. Заиграйн аймагта тарилгын хойноһоо харууһалга яажа «эмхидхэгдэһэниинь» энээндэ жэшээ боложо үгэнэ.

Хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса абахада тарилгын хойноһоо харууһалга тон ехэ удхашанартай хэрэг байбашье, Заиграйн аймагай нэгэшье колхоздонь таряанай буртаг үбһэ түүжэ хаяха хүдэлмэри эхилээдүй. Теэд, тэндэхи олон колхозуудай тарялан дээрэнь элдэб буртаг үбһэ ногоон элбэг ехээр гаража байха юм. Жэшээлхэдэ, «Улаан-Эрхирик» колхозой Могойто ба Нарин шэбэр гэжэ газарай шэниисэ дээрэ элдэб үбһэ, шаралжаа ехээр ургашаһаншье мүртэнь, тэдээниие түүжэ хаянагүй. Мүн тус аймагай Сталинай, Ленинэй, Тельманэй, Энгельсын нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай тарялан дээрэ буртаг үбһэ ногоон ехээр ургашанхай.

Гэхэтэй хамта, Заиграйн аймгүйсэдком, тэрэнэй хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлени ургасын хойноһоо харууһалха хэмжээ-ябуулгануудай түсэбые колхозуудта хүргөөгүй, энэ хүдэлмэриие хаһа саг соонь хэхые артелиин хүтэлбэрилэгшэдһөө эринэгүй. Эндэхи олохон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хиналта ба эрилтын бага байһан дээрэһээ тарилгын хойноһоо харууһалгые хожомой ээлжээндэ табихада болохо, анха түрүүн набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ һанажа байдаг. Иимэ ээлжээлүүлэлгын тон буруу ба ажал хэрэгтэ уршаг хохидолтой байһанай тухай хэлээдшье яахаб!

Заиграйн аймаг гансааран тиимэ байдалтай бэшэ. КПСС-эй обкомой секретариат хүдөө ажахын культурануудай ургаса республикын колхозуудта ямараар харууһалагдажа байһан тухай асуудалые һаяхан хаража үзөөд, ороонһото культурануудай, илангаяа пропашной культурануудай ехэнхи хубинь буртаг ногоонуудта дарагдажа, ургасын ехэнхи хубинь хосорхо туйлдаа хүрэжэ байна гэжэ тэмдэглээ һэн. Ороонһото культурануудай буртаг ногоонууд миил зургаан аймагуудта түүгдэжэ эхилһэн байна. Хартаабхын, тэжээлэй корнеплодуудай, наран сэсэгэй, овощь ба пропашной бусад культурануудай ряд хоорондын газарые элдүүрилгэ ба буртаг ногооень түүлгэ оройдоо үнгэргэгдэнэгүй. Хүдөө ажахын культурануудай ургасада нэмэлтэ тэжээл үгэхэ ба ургажа байхадань уһалха хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэгдэнэ.

КПСС-эй обкомой секретариат болбол ургасын хойноһоо харууһалгые МТС-үүдэй директорнүүд ба агрономууд эмхидхэлсэнэгүй, энэ хүдэлмэриие механизацилха талаар договорто уялгануудаа МТС-үүд дүүргэнэгүй гэжэ тэмдэглэһэн байна. Гадна, республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, тэрээнэй нютагуудтахи органууд, КПСС-эй айкомууд ба аймгүйсэдкомууд энэ хэрэгые саг соонь хэхын тула колхозууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэдһөө хатуу шангаар эридэггүй, зохихо хэмжээнүүдые абадаггүй байха юм.

Партиин областной комитедэй секретариат хүдөө ажахын культурануудай ургасын хойноһоо харууһалгые эрид һайжаруулха талаар хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хараалаад, тэдээниие дары бэелүүлхыень республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые, КПСС-эй айкомуудые ба аймгүйсэдкомуудые уялгалһан байна.

Колхозууд, МТС-үүд, совхозууд хадаа үргэлжэдөө ороонһото культурануудай буртаг ногоо түүлгэ ба пропашной культурануудай ряд хоорондын газар элдүүрилгые эмхидхэхэ, ургасын хойноһоо саг үргэлжэ хаража байгаад, буртаг ногоонуудай ургахатай зэргэ ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ бүхы колхознигуудай олоороо гаралгые эмхидхэхэ ёһотой.

Уһалууриин системэнүүдые гүйсэд ашаглан, хүдөө ажахын культурануудай ургажа байха үедэ уһалха ябадал хангаха, мүн тэрэшэлэн тэжээлэй корнеплодуудай, олон жэлэй ногоонуудай ба овощной культурануудай үрһэ абаха, ургасануудта нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдээр нэмэлтэ тэжээл үгэхэ хэрэг эмхидхэхэ хэрэгтэй. Хүдөө ажахын культурануудай ургасые харууһалга эмхидхэхыень агроном бүхэндэ колхозуудые даалгажа, энэ хүдэлмэри үнгэргэлгын түлөө бүрин харюусалгые колхозуудай түрүүлэгшэнэртэй нэгэ доро тэдээндэ даалгаха шухала.

Хүдөө ажахын культурануудай ургасые харууһалгын хүдэлмэринүүдэй ябаса тухай МТС-үүдэй директорнүүд ба колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй элидхэлнүүдые республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерстводэ, КПСС-эй айкомуудта, аймгүйсэдкомуудта саг үргэлжэ шагнаха, эдэ шухала хүдэлмэринүүдые түргэнөөр дүүргэхэ хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй.

Пропашной культурануудай ряд хоорондын газарай, гречихэ ба горохын үргэн рядтай тарилгын, олон жэлэй ногоонуудай үрһэ абаха, ургасын ряд хоорондын газарай элдүүрилгэ болон ургасые харууһалгын бусад хүдэлмэринүүдые механизацилхын тула бии байһан пропашной транспортна бүхы зэр зэмсэгүүдые гүйсэд ашаглаха ябадал хангаха шухала.

Колхозууд, МТС-үүд хоорондын договорнуудаар хараалагдаһан, хүдөө ажахын культурануудай ургасые харууһалгын механизированнэ хүдэлмэринүүдэй бүхы комплексые эрхэбэшэ дүүргэхэ шухала.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд — барандаа ургаса дээшэлүүлхэдэ тэрээнэй хойноһоо харууһалалгын али зэргын ехэ удхашанартай байһыень бүримүһэн ойлгожо, энэ хүдэлмэридэ байгаа дутагдалнуудые дары усадхажа, тэрээниие жэшээтэ һайнаар эмхидхэхэ уялгатай.

„Гигант“ гэжэ ороонһоной совхозой 25 жэлэй ой

САЛЬСК (Ростовско абласть), июниин 30 (ТАСС). Манай орон доторхи угаа томо «Гигант» гэжэ ороонһоной совхозой 25 жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэбэ. Энэ хадаа үрэ ехэтэ ажахы мүн. 25 жэлэй турша дотор «Гигант» хадаа орондоо 50 миллион пүүд таряа, ехэ һү, тоһо, мяха ба хүдөө ажахын бусад продуктнуудые үгэһэн байна. Совхоздо бүхы хүдэлмэринүүдые эрхимээр механизацилһанай ашаар, гектар газар хахалалгада нэгэ час хүрэхэгүй саг гаргашалагдана.

Поли хамгаалха үсхэн ой модото полоса зүүн зүгһөө үлеэдэг хуурай һалхинһаа совхозой үргэн ехэ полинуудые найдабаритайгаар хамгаална. Урдада хооһон тала байһан газарта мүнөө жэмэстэ гоё һайхан сад, водопроводтой ба электричествотэй болбосон гоё тосхон бии болоо. Совхозой ба тэрэнэй отделенинүүдэй центральна талада радио, үхибүүдэй садууд, һургуулинууд, эмнэлгын пунктнууд, клубууд, барилгын талмайнууд бии юм.

Совхоз жэл бүри үндэр баян ургаса хуряана. Энэ жэлдэшье ургаса һайнаар гаража байна. Совхозой 25 жэлэй ой ургаса хуряалгын эхилһэнтэй тохёолдобо. Самоходно комбайнууд эспарцет хадажа, мүн ячмень хуряажа эхилбэ.

Ажахын коллективэй баярай суглаан центральна усадьбада, Горькиин нэрэмжэтэ культурын байшанда мүнөөдэр болобо. Совхозой директор Социалистическэ Ажалай Герой Ф. А. Бойко совхозой 25 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ. Советскэ үнинэй ажахын 150 түрүүшүүл — тракториснууд, комбайнернууд, һаалишад ба бусад хүдэлмэрилэгшэд шангуудые абаа.

Совхозой нэрэ дээрэ олон амаршалганууд абтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фашистскахорото бузар аашые буруушааһан Улан-Удын ПВЗ-эй хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай митинг. З. Веснинагай фото.

Эб найрамдалай ба демократиин хэрэгэй түлөө, дай үүдхэгшэдтэ эсэргүүгээр тэмсэжэ байгаа Германиин ажалшадтай һаналаа нэгэдэнги байһанаа бурят-монгол арад мэдүүлнэ

ПВЗ-гэй хүдэлмэришэдэй үгэ

Үдэшын табан час. Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад заводой талмай тээшэ олоороо һубарилдана. Эдэнэр июниин 17-до Берлиндэ болоһон фашистска хорото добтолгодо өөһэдынгөө эсэргүү протест мэдүүлхын тула эндэ сугларна.

Уданшьегүй заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Илюхин трибунада гаража, митинг нээгээд, заводой партийна комитедэй секретарь нүхэр Засецкидэ үгэ үгэбэ.

Нүхэр Засецкий Берлиндэ болоһон событинууд тушаа ба тэрэниие үүдхэгшэ провокаторнууд тушаа дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Берлиндэ хариин хүлһэншэдэй хэһэн зэрлиг ааша тухай бидэнэр дуулаад байхадаа, дэлхэйн бүхы оронуудай үргэн ниитэ зонтой хамта ехэтэ зэбүүрхэн сошоһон байнабди. Берлинэй демократическа сектортэ провокаци хээшэд гэмтэ хэрэгээ нюужа шадахагүй. Провокаторнууд болбол немецүүдые дайн сэрэгэй замда түлхин оруулхые һэдээ. Эдэ провокаторнуудта Германи — бусадай газар, немецкэ арад — ондоо арад юм. Тиимэһээ провокатернууд немецкэ хүн зондо тохёолдохо аюулта хойшолонгуудые тоонгүйгөөр, өөһэдынгөө хорото һанаашалгануудые бэелүүлхын тула немецүүдые хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Бүхы советскэ арадтаяа хамта манай заводой коллектив гадаадын хүлһэншэдэй бузар ааша тушаа гүнзэгы зэбүүрхэл мэдүүлнэ.

Нүхэр Засецкиин үгэ хэлэжэ дүүргэһэнэй һүүлээр заводой кузнечнэ цехын стахановец нүхэр Поздоровкиндо үгэ үгтэбэ. Нүхэр Поздоровкин иигэжэ хэлээ:

— Бидэнэр, Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад Германска Демократическа Республикын хүдэлмэришэдтэ, албахаагшадта хандажа, Германиин Социалистическэ Единэ партиие ба республикын правительствые тойрон улам нигтаар жагсагты гэжэ уряалнабди. Бидэнэр бүхы дэлхэйн арадуудтай хамта провокаторнуудай бузар добтолго тушаа зэбүүрхэнэбди. Немецкэ ажалшад эб найрамдалай дайсадай бүхы аашануудта эрид сохилто үгэхэ юм гэжэ хүдэлмэришэд, инженернүүд болон бидэнэр бултадаа этигэнэбди.

Удаань заводой котельнэ цехын начальник нүхэр Гусятинскида үгэ үгтэбэ. Нүхэр Гусятинский трибуна дээрэһээ иигэжэ мэдүүлээ:

—Гадаадын хүлһэншэдэй июниин 17-до Берлиндэ, немецкэ арадта эсэргүү хэһэн хорото ааша советскэ хүнүүдые гүн ехээр зэбүүрхүүлбэ. Германиие нэгэдүүлхэгүйн, Европодо эб найрамдал батадхалгын хэрэгтэ һаад хэхын тулада тэдэнэр Берлиндэ хорото ааша гаргаһан байна. Гэбэшье, тэдэнэй түсэб буруу һүрөө. Бүхы советскэ арадтаяа хамта манай заводой коллектив гадаадын хүлһэншэдэй бузар ааша тушаа гүнзэгы зэбүүрэл мэдүүлнэ. Германска Демократическа Республикын хүдэлмэришэн анги—манай нүхэд мүн.

Һүүлээрнь вагон хабсаралгын цехын стахановец нүхэр Медведев үгэ абаад, иигэжэ хэлээ:

— Берлиндэ болоһон событиие эмхидхэгшэд эб найрамдалай лагерьта сохилто хэхэ зорилготой байгаа. Гэбэшье, тэдэнэй бузар түсэб бэелүүлэгдээгүй, бэелүүлэгдэхэшьегүй. Бүхы советскэ арадтаяа хамта манай заводой коллектив фашистска провокаторнуудта эрид сохилто хэһэн Германска Демократическа Республикын хүдэлмэришэн ангитай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлнэбди. Вагон хабсаралгын цехын коллектив хахад жэлэй түсэбые үлүүлэн дүүргээд, пассажирска нэгэ вагон түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо үгөө. Мүнөө манай коллектив түмэрзамшадай Бүхэсоюзна Үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Бидэнэр эб найрамдалай түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэхэбди. Манай нүхэд — немецкэ хүдэлмэришэн анги, бидэнэртэ найдагты, бидэнэр ямаршье хорото дайсадые хүдэлмэришэн ангиин хэрэгэй түлөө гэдэргэнь сохижо шадахабди.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой коллектив фашистска провокаторнуудта эрид харюу үгэһэн Германска Демократическа Республикын хүдэлмэришэн ангида эльгээхэ хандалгые нэгэн дуугаар митинг дээрээ баталан абаа.

Б. Шатонов.

Демократиин ба эб найрамдалай хүсэн илагдашагүй

Улан-Удын модоной завод. Июлиин 1-нэй үдэрэй 4 час боложо, түрүүшын халаанай хүдэлмэришэд ажалаа дүүргэбэ. Удаадахи халаанайхид заводой хашаагай үүдээр бүлэг бүлэгөөрөө, хошоод, гурбаадаараа һубарилдан орожо байна. Түрүүшын халаанайхид хүдэлмэреэ дүүргэбэшье, гэртээ харингүй ногоон талмай дээрэ сугларба.

Июниин 17-до Берлиндэ гадаадын хүлһэншэдэй хэһэн хорото аашада эсэргүүсэлэй митингые профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр В. А. Радионов нээгээд, заводой партийна эхин организациин секретарь нүхэр М. А. Малышевта үгэ үгэбэ.

Нүхэр Малышевай элидхэлые митингдэ хабаадагшад ехэ анхаралтайгаар шагнаба.

Тэрэнэй һүүлээр модо дархалдаг цехын мастер, коммунист Василий Фадеевич Алексеев үгэ абаад, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Июниин 17-до болоһон событи фашистска бузар муухай булимтарагшадай тархяа дахин үндылгэхые һэдэһэн баримта болоно. Тиигэбэшье, немецкэ арадые ядарал зоболондо дахин оруулха гэһэн харата муухай империалистическэ этэгээдүүдэй һэдэлгэ буруу һүрөө. Мүнөө германска арад Социалистическэ Единэ партияа, Демократическа Республикынгаа түрэл правительствые бүри нигтаар тойрон жагсаа.

Бүхы дэлхэйн дээрэ эб найрамдалай хүсэн улам үргэдэжэ байг лэ!

Удаань үгэ хэлэһэн стахановец, рамщик Георгий Михайлович Ермолаев иигэжэ мэдүүлээ:

— Манай ороной болон бүхы демократическа лагериин хүнүүд шэнэ дай һүжэрөөхые һэдэгшэдэй хойноһоо хододоо нарин хёрхоор, һэрэмжэ ехэтэйгээр хаража байдаг. Германиин ажалшад дай үүсхэгшэдэй хорото тухиралгада хэзээдэшье орохогүй гэжэ советскэ хүнүүд һайнаар мэдэнэ. Англо-американска империалистнуудай шэнэ дай ямар нэгэн аргаар һүжэрөөхые һэдэжэ байхада, бидэ улам үргэн далайсатайгаар ажаллан, Эхэ ороноо бүри хүсэтэй болгожо байнабди. Би мүнөө үйлэдбэриингөө даалгабариие 170—180 процент дүүргэнэб. Саашадаа бүри эршэмтэйгээр ажаллахаб.

Дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай ба демократиин хүсэн илагдашагүй байна гэжэ империалистнууд мэдэг лэ!

Энээнэй һүүлээр заводой олон хүдэлмэришэд хойно хойноһоон бодожо, дайсадай бузар муухай ааша тушаа гүнзэгы зэбүүрхэлээ мэдүүлһэн байна.

Р. Жигжитов.

Һэрэмжэеэ бүри дээшэлүүлэе!

Уржадэр Улан-Удын «Механлит» заводто үдэрэй халаанай хүдэлмэреэ дүүргэһэнэй һүүлээр митинг боложо, хүдэлмэришэд, инженернүүд, технигүүд Берлиндэ эб найрамдалай дайсадай хэһэн хорото аашануудые буруушаан дураа гутаһанаа мэдүүлбэ.

Митинг нээхэ зуураа профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Панютин иигэжэ хэлээ:

— Харата муухай гадаадын хүлһэншэд Германска Демократическа Республикын ажалшадай амгалан тайбан байдалые, демократическа ёһо гуримые эбдэхэ һэдэлгэ гаргаба. Зүүн Берлиндэ фашистнуудай хэһэн провокаци буруу һүрөө. Бидэнэр, советскэ хүнүүд фашистнуудай хорото аашанууд тухай дуулахадаа уур сухалаа хүрэн, Германиин ажалшадтай һаналаа бүрин нэгэдүүлжэ байһанаа мэдүүлнэбди. Энээнһээ хойшо иимэ бузар аашануудай дахяад дабтагдахагүйнь тулада заводой ажалшад бидэнэр эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудтай хамта һэрэмжэеэ бүри дээшэлүүлхэ ёһотойбди. Манай стахановска хүдэлмэри шэнэ дай үүдхэгшэдтэ эрид хатуу сохилто болог лэ!

Удаа тээнь механическа цехын технолог нүхэр Каблуков үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлбэ:

— Германска Демократическа Республикын арад фашистска провокаторнуудта мэхэлүүлэнгүй өөрынгөө правительство болон Германиин Социалистическэ Единэ партиин Центральна Комитедые тойрон бүри нигтаар жагсаба.

«Механлит» заводой хүдэлмэришэд Берлиндэ хэгдэһэн хорото аашые буруушааһан протест нэгэн һаналаар мэдүүлбэ.

Г. Васильев.

БАГШАНАРАЙ РЕСПУБЛИКАНСКА СЪЕЗД

Энэ жэлэй июниин 28—30-да Улан-Удэдэ багшанарай республиканска съезд болобо. «КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэриин ёһоор, республикын һургуулинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха зорилгонууд» гэһэн элидхэл тэндэ БМАССР-эй Гэгээрэлэй министр нүхэр **И. В. Баранников** хэбэ.

— Социализмын илаһан манай орон дотор арадай гэгээрэл туйлай ехээр дэлгэрүүлэгдээ. «Бүхы хүдэлмэришэд болон таряашадые бидэнэр культурна ба эрдэмтэй болгохо ёһотойбди» гэһэн агуусхэ Сталинай заабари бодото дээрээ амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Советскэ һургуулиин, манай арадай гэгээрэлэй бүхэдэлхэйн-түүхэхэтэ амжалтанууд нэн түрүүн Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын айхабтар ехэ анхарал оролдолгын ашаар туйлагдаа.

Манай орон хадаа гээгдэнги, үзэг бэшэг огто мэдэхэгүй хүнүүдтэй хаанта Росси байһанаа советскэ засагай үедэ түрүү культуратай, бүгэдэ дээрээ үзэг бэшэг мэдэхэ хүнүүдтэй Советскэ орон болоо. Манай орон дотор имагтал үхи хүүгэд һургуулида һурадаг бэшэ, харин наһажаал болоһон хүнүүдшье,—хүдэлмэришэд ба колхозчигууд, заводууд болон фабрикануудай стахановецууд, социалистическэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эрдэм мэдэрэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг.

Партиин XIX съезд дээрэ хэһэн элидхэл соогоо нүхэр Маленков һүүлэй 10-12 жэлнүүдэй дүнгүүдые согсолон гаргаха зуураа, тэдэнние 1940 онойхитой сасуулжа үзэһэн байгаа. Хэдэн жэлэй туршада дайнай болобошье, арадай гэгээрэлэй талаар энэ үе соо горьтойхон амжалта туйлагдаа.

Хэрбээ 1940 ондо арадай гэгээрэлдэ 22,5 миллиард түхэриг гаргашалагдаһан байгаа һаа, 1951 ондо 57,3 миллиард түхэриг зорюулагдааһэн. Имагтал дайнай хойто тээхи жэлнүүдэй туршада 23.500 һургуулиин шэнээр баригдаа. Мүнөө үедэ СССР дотор 57 миллион хүн гэхэгү, али 1940 онойхиһоо 8 миллион хүн олоор һуралсажа байна. Долоон жэлэй ба дунда һургуулинуудай тоо улам олошороо. 1940 онойхидо орходоо 1952 ондо 5-10-дахи классуудай һурагшадай тоо 25 процент олошороо.

Тиихэдэ, хаанта засагай үеые абажа хараха болоо хада 1914 ондо миил 98 дээдэ һургуулинууд байһан юм. Теэд мүнөө манай орон дотор 887 дээдэ һургуулинууд бии болонхой. 1952 ондо дээдэ һургуулинуудта 1442 мянган студентнүүд һуралсаа. Энэ хадаа Европын ба Азиин бүхы буржуазна оронуудайхиһаа нилээд олон байна.

Арадай гэгээрэлэй талаар манай республикынши туйлаһан амжалтанууд тухайда дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ хадаа мүн энэ хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые элирхэйлэн шүүмжэлһэн байна.

Республика доторнай 4419 багшанар мүнөө хүдэлмэрилжэ байна. Тэрэнэй аяар 1113-ниинь гүйсэд һургуулигүй байха юм. 5—10-дахи классуудта заадаг 850 гаран багшанар заочна һуралсалда хабаадуулагдаха ёһотой байһан аад, тэдэнэй миил 350 гаранииинь хабаадуулагданхай.

Багшанарай заочна һуралсалда һургуулинуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд, олохон аймгүйсэдкомуудай арадай гэгээрэлэй таһагууд ёһотой анхарал хандуулнагүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Багшанар болбол мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха, политическэ эрдэм шудалха, советскэ наукын шэнэ шэнэ туйлалтануудые мэдэжэ байха зэргэтэй. Гэбэшье, олохон аймагуудай багшанар политическэ бэлэдхэлээ ёһотойгоор дээшэлүүлнэгүй.

Саашань элидхэлшэ хадаа республикын һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэр зэргээр табигдаһан тухай, зарим предмедүүдэй ямараар заагдадаг тухай, политехническэ һуралсалай хайшан гэжэ эрхилэгдэжэ байһан тухай, һургуулинуудтахи пионерскэ ба комсомольско организацинуудай хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр тогтон хэлэбэ.

Элидхэлэй һүүлээр олон хүн үгэ хэлэһэн байна.

Курумканай аймгүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша нүхэр **Нихуров** түрүүлэн үгэ хэлэбэ.

—Һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха тухай асуудал аймсоведэй сесси дээрэ, мүн партиин айкомой пленум дээрэ энэ жэлдэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Гэбэшье, энэ талаар манай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд үшөө бии. Зарим багшанарай зүгһөө гүрэнэй ба ажалай журам эбдэхэ баримтанууд үзэгдэнэ.

Һуралсалай наһанай бүхы үхи хүүгэдые һургуулида хабаадуулжа үшөө шадаагүйбди. Жэшээнь, Алтайн долоон жэлэй, Кучугорско долоон жэлэй һургуулинуудта һуралсаха ёһотой хэдэн олон үхибүүд мүнөө болотор хаанашье һуранагүй.

Зарим классууд буруугаар бүридхэгдэдэг байна. Тиимэһээ эхин һургуулинуудай зарим багшанарай 15 һурагшадтай хүдэлмэрилхэдэнь, харин зариманиинь 30—40 һурагшадые һургажа байдаг юм. Энэ хадаа һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ ехэ муу нүлөө үзүүлнэ, багшанарай даалгабариие адлирхуу болгохо шухала гэжэ нүхэр Нихуров хэлэбэ.

Иволгын аймагай Оронгын долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр **Мантатов** үгэ хэлэхэ зуураа, элидхэлшэ хадаа манай һургуулиин хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые тон зүб тэмдэглээ гэжэ мэдүүлбэ.

Саашань тэрэ хадаа һургуули доторо һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин хэр зэргээр табигдаһан тухайда хэлэбэ.

—Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ манай һургуулиин 30 гаран һурагшад нэгэ класстаа хоёрдохи жэлээ үлэһэн байгаа. Тиихэдэ һуралсалай мүнөөншье жэлдэ нэгэ класстаа 10 гаран һурагшаднай үлөө. Олонхи һурагшаднай ород хэлээр муушаг байдаг. Энэ юундэ тиимэб гэхэдэ, ород хэлэнэй багшанар өөһэдынгөө хүдэлмэриие тон наринаар сэгнэжэ үзэдэггүй, ород хэлээр һурагшадай хэһэн алдуунуудые һайнаар шэнжэлдэггүй байха юм,—гэжэ нүхэр Мантатов тэмдэглэбэ.

—6-дахи, 7-дохи классуудай һурагшад найруулгын талаар ехэ олон алдуунуудые хэдэг. Ямар ушарһаа тэдэнэй алдуунуудые гаргадаг байһые багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт, мүн аймгүйсэдкомой гэгээрэлэй таһагай методическа кабинедшье һайнаар шэнжэлдэггүй. Мүн эдэ эмхи зургаанууд эрхим һайн багшанарай дүй дүршэлые олоной шадабари болгон дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ёо тэдыгээр хандана,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

—Манай обществын дам саашадаа хүгжэхэ тудам бидэнэр, идеологическа фронтын хүдэлмэрилэгшэд теоретическэ хэмжээгээ, профессиональна мэргэжэлээ улам бүри дээшэлүүлхэ ёһотойбди,—гээд Прибайкальска аймагай Горячинскын долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр **Попова** үгөө эхилбэ.—Партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, мүн парти, правительствын бусад шухала тогтоолнуудые бидэнэр гүн гүнзэгыгөөр шудалха зэргэтэйбди. Профессиональна мэргэжэлээ, политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдодог багшанар лэ хүдэлмэридөө эрхим һайн үрэ дүн туйладаг бшуу. Жэл ерэхэ тудам муугаар һурадаг һурагшадай тоо улам үсөөржэ байна. Энэ хадаа һурагшадай сэгнэлтэнүүдые хии дээшэнь багшанарай үргэһые бэшэ, харин тэдэнэй урда улам шанга эрилтэ табигдадаг, һурагшадта номынь гүнзэгыгөөр ойлгуулхын түлөө олонхи багшанарай оролдодог болоһые гэршэлнэ.

Ород хэлэ зааха хэрэгтэ бии байһан дутагдалнууд тухайда хэлэхэ зуураа, нүхэр Попова иигэжэ тэмдэглэбэ:—ород хэлэнэй учебнигүүд болон программанууд үшөөл дутагдалнуудтай байна. Программа дотор найруулга тухайда бага анхарал хандуулагдана. Энээн дээрэһээ орфографическа ба синтаксическа алдуунуудые олонхи һурагшад үсөөнөөр хэдэгшье һаа, ехэнхидээ найруулгын талаар олон алдуунуудые гаргадаг байна. Ород хэлэнэй программые һайжаруулха хэмжээнүүдые багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт абаха ёһотой байгаа гэжэ һанагдана.

Һургуулинуудай гэр байрануудай хангалтагүйгөөр заһабарилагдадаг, һуралсалай тусгаар кабинедүүдэй түхеэрэгдээгүй байһан тухайда, үнэхөөр багша боложо шадахагүй хүнүүдые республикын Гэгээрэлэй министерствын ба аймгүйсэдкомуудай арадай гэгээрэлэй таһагуудай зарим ушарта һургуулинуудта эльгээдэг тухайда Иволгын дунда һургуулиин директор нүхэр **Олзоев**, Заиграйн аймагай Старо-Курбинска долоон жэлэй һургуулиин багша **Лобачев** ба бусад хэлэһэн байна.

Залуу багшанарта туһаламжа үзүүлхын шухала байһан тухайда Улан-Удын № 20 һургуулиин һуралсалай талые даагша нүхэр **Иринчеева**, Тарбагатайн дунда һургуулиин ород хэлэнэй багша нүхэр **Эпов**, Улан-Удын № 2 һургуулиин ород хэлэнэй багша нүхэр **Танская** ба бусад хэлэбэ.

—Би 52-дохи жэлээ багшалжа байнаб. Тиигэбэшье урок бүхэндөө саг үргэлжэ бэлэдхэдэгби. Урогуудаа хайшан гэжэ үнгэргэхэ байһанаа үдэр бүхэндэ 3—4 часай туршада түсэблэн зохёодогби, нэмэжэ литература ба газетэ уншадагби. «Урогууд гээшэ дандаал дабталга байха ёһотой» гэжэ ородой агуусхэ педагог Ушинский хэлэһэн байна. Энээниие залуу зарим багшанар мартана гээшэ ха. Багша бүхэн марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые хододоо шудалжа байха зэргэтэй. Республика дотороо суутай болоһон багшанар Панчукова, Убугунова гэгшэд манай һургуулида хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэр хэдышье наһажаал болобошье, политическэ бэлэдхэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг. Гэхэ зуура, зарим залуу багшанар политическэ бэлэдхэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ үшөө ёһо тэдыгээр хандана,—гэжэ нүхэр Танская мэдүүлбэ.

Улан-Удын № 12 һургуулиин һуралсалай талые даагша нүхэр **Хазагаева** республикын Гэгээрэлэй министерствые шүүмжэлбэ.

—Би эндэ гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байнаб. Республикын Гэгээрэлэй министерствоһээ энэ үе соо нэгэшье хүн манай һургуулида ерэжэ, хүдэлмэриемнай һайнаар шалгажа үзөөгүй. Тиихэдэ тус министерство дунда ба долоон жэлэй һургуулинуудай хүдэлмэриие бага зэргэ һонирходог байбашье, эхин һургуулинуудай хүдэлмэридэ зохихо анхарал табинагүй. Теэд, олохон эхин һургуулинуудта һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үшөө хангалтагүйгөөр табигданхай. Жэшээнь, № 17, № 19 һургуулинуудһаа манай һургуулиин табадахи классуудта һурахаяа ерэһэн һурагшадай олонхинь ехэ муу бэлэдхэлтэй байдаг,—гэжэ нүхэр Хазагаева хэлэбэ.

Заиграйн аймагай Үнэгэтэйн дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша нүхэр **Молоков** үгэ хэлэхэ зуураа, зарим предмедүүдые, илангаяа математика зааха багшанарай дутамаг байһан тухайда, энэ талаар республикын Гэгээрэлэй министерствын ямаршье хэмжээ абадаггүй байһан тухайда мэдүүлбэ.

—Манай аймагай һургуулинуудай хүдэлмэри тухайда элидхэл дотор нэгэшье үгэ хэлэгдэбэгүй гээд, — Хойто-Байгалай аймагай Нижне-Ангарска дунда һургуулиин багша нүхэр **Шаргаева** тэмдэглэбэ. —Республикын Гэгээрэлэй министерствын нэгэшье инспектор манай аймагта үни удаанай ерээгүйгшэ. Республика доторхи һургуулинуудай һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүнгүүд тухай Гэгээрэлэй министрын приказ гурбан жэл удаагаар манда абтаагүй. Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые, ном, дэбтэршье манда саг соогоо хүргэгдэдэггүй. Манай аймагай һургуулинуудта мэргэжэл һайтай багшанар жэлһээ жэлдэ дутадаг. Теэд эдэ бүгэдые Гэгээрэлэй министерство мэдэжэ байбашье, зохихо хэмжээ абанагүй,—гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

Саашань нүхэр Шаргаева багшанарай профессиональна союзай обкомой хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые элирүүлэн шүүмжэлһэн байна.

Кяхтын бурят дунда һургуулиин багша нүхэр **Сагадарова** ород хэлэ заалгын дутагдалнууд тухайда хэлэһэн байна.

—Ехэнхидээ үгын найруулгада һурагшад алдуунуудые хэдэг. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, ород хэлэнэй олонхи учебнигүүд дутагдалнуудтай байна, гэртээ бэеэ даагаад һурагшадай хэхэ жэшээ, даабаринууд учебнигүүд дотор үсөөдэнэ. Тиихэдэ, методическа зохистой туһаламжа багшанарта саг соогоо үгтэнэгүй,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Закаменай аймагай Цакир тосхоной дунда һургуулиин багша нүхэр **Ольховцева** иигэжэ мэдүүлбэ:

—Политехническэ һуралсал бэелүүлгэдэмнай багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Арадай гэгээрэлэй аймагай таһаг, республикын Гэгээрэлэй министерство энэ хэрэгтэ мүн лэ зохихо туһаламжа үзүүлнэгүй. Манай һургуулида залуу багшанар олон юм. Гэбэшье, тэдэнэрэй дунда ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй шахуу. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдаһанһаа боложо олохон багшанар нишэ тиишээ ябашадаг, центральна областьнуудһаа ерэһэн багшанар бусашадаг байна. Тэрэшэлэн Гэгээрэлэй министерство залуу багшанарай ажабайдалые хүсэд һонирхоногүй.

—Политехническэ һуралсал амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ Улан-Удын пионернүүдэй байшан республикын һургуулинуудта жэшээ болохо үгэхэ ёһотой байгаа,—гэжэ Улан-Удэ городой № 26 һургуулиин ород хэлэнэй багша нүхэр **Яцевилло** хэлэбэ.—Гэбэшье, мүнөө үедэ энэ байшангай хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Арадай гэгээрэлэй городской таһаг пионернүүдэй байшангай хангалтагүй хүдэлмэриие мэдэжэ байһан аад, ямаршье хэмжээ абанагүй. Тиимэһээ, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерство энэ байшангай хүдэлмэриие һайжаруулгада саашадаа онсо анхарал хандуулха зэргэтэй.

—Хаана, ямар һургуулида комсомольско болон пионерскэ организацинуудай хүдэлмэри һайнаар табигданхайб, тэндэл һурагшадай успеваемость ба журам һайн байдаг гэжэ дүй дүршэл эли тодоор харуулна,—гэжэ ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Бутуханов** хэлэбэ. — Комсомольско болон пионерскэ организацинуудай хүдэлмэриие һайнаар табиһан һургуулинууд республика соо нилээд олон. Тэдэ һургуулинуудай тоодо Бичурын, Кабанскын, Үнэгэтэйн дунда һургуулинууд, мүн Улан-Удын № 2, 12, 14, 65 болон бусад һургуулинууд ороно.

Үнэгэтэйн дунда һургуулидахи комсомольско организациин хүдэлмэри жэшээтэ һайнаар табигданхай. Тэндэ хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Һурагшадай дунда элдэб һонирхолтой темээр лекци болон хөөрэлдөөнүүд түсэбэй ёһоор үнгэргэгдэнэ.

Тэндэхи пионерскэ организаци һурагшадые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мүн лэ ехэ туһа хүргэнэ.

Гэбэшье, республикын һургуулинуудай хэдэ хэдэн комсомольско организацинуудта горьтой дутагдалнууд бии байһаар. Эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байбашье, зарим багшанар ямаршье хэмжээ абангүй, һанаа амархан һуужа байдаг. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай Твороговско долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр Бабинцев һургуулиин дэргэдэхи комсомольско организациингаа муугаар хүдэлмэрилдэгые мэдэжэ байгаад, ямаршье туһаламжа үзүүлэнгүйгөөр, харин бүхы комсомольско хүдэлмэриие пионервожатада даалгажархиһан байха юм. Иимэрхүү байдал Петропавловкын, Тарбагатайн дунда һургуулинуудта, Яруунын аймагай Комсомольско һургуулида, Улан-Удэ городой № 8 болон мүн бусад һургуулинуудта тохёолдоно.

Һургуулиин директорнууд болон багшанар комсомольско болон пионерскэ хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ саашадаа саг үргэлжын анхарал оролдолго гаргаха зэргэтэй.

—Мүнөө үедэ математика заалгада илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаха ёһотой. Гэбэшье, бодото дээрээ тиимэ бэшэ байна,—гэжэ Улан-Удын № 1 һургуулиин багша нүхэр **Кодашев** хэлэбэ.—Юуб гэхэдэ, манай һургуулиин 5-дахи класста 4 һарын турша соо математикын 5 багшанар һэлгэгдээ. Танайда ямар фамилитай багшанар математикаар зааһаб гэһэн асуудалтайгаар № 18 бурят дунда һургуулиин һурагшадта хандаа һаатнай, бултыень фамилиярнь тооложо шадахагүй. Багшанарай иимэ олоороо һэлгэгдэжэ байхада энэ предмедээр һурагшадай һайн успеваемость туйлахагүйнь мэдээжэ. Математикын багшанарые олоор бэлэдхэхэ ба тэдэнэрэй саг үргэлжэ һэлгэлгые болюулха хэрэгтэ республикын Гэгээрэлэй министерствын кадрнуудай таһаг зохихо анхарал хандуулха зэргэтэй.

—Съездэ хабаадагшад манай институдай хүдэлмэриин дутагдалнуудые зүбөөр шүүмжэлээ,—гэжэ багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай директор нүхэр **Никоров** хэлэбэ.—Һүүлэй жэлнүүдтэ манай институт зарим тэды хүдэлмэри хээ. Гэбэшье, үшөөл муугаар хүдэлмэрилжэ үргэлжэлһөөр. Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ түсэбөө жэл бүри дүүргэнэгүйбди.

Институт, университет болон училищи дүүргэгшэд бэлэдхэл муутай байна. Тэдэнэр теоретическэ болон тусхай эрдэмээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдоногүй. Тэдэнэрэй муу бэлэдхэлтэй байһые семинарска занятинууд эли тодоор гэршэлэн харуулна. Аймагуудай арадай гэгээрэлэй таһагууд багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандана. Жэшээлхэдэ, энэ жэлэй семинарска занятида Закаменай аймагһаа 45 хүн ерэхэ ёһотой байгаа һаа, оройдоол 11-ниинь ерээ. Хойто-Байгалай аймагһаа 16 хүн ерэхэ байгаа һаа, нэгэниишье ерээгүй.

Институдта жэл бүри «Багшанарай уншалга» үнгэргэгдэнэ гэбэшье, эдэ уншалгануудта һургуулиин багшанар болон директорнүүдэй, инспекторнүүд болон арадай гэгээрэлэй аймагай таһагые даагшадай нэгэшье элидхэл байдаггүй. Багшанарай дүй дүршэлые гансал институт согсолхо ёһотой юм гэжэ эдэнэр тон буруугаар һанана.

Арадай гэгээрэлэй аймагай таһагай дэргэдэхи методическа кабинедүүдтэ методическа хүдэлмэри хүсэд мэдэхэгүй хүнүүд табигдана. Жэшээлхэдэ, Хоринн аймагай методическа кабинедтэ нүхэр Павлова хүдэлмэрилдэг юм. Тэрэ хадаа методическа хүдэлмэри хэхын оронда харин машинисткын уялга дүүргэжэ байдаг. Методическа хүдэлмэридэ саашадаа дүй дүршэлтэй багшанар томилогдохо ёһотой.

Минии хүдэлмэрилһэн сагһаа хойшо республикын Гэгээрэлэй министерство нэгэшье бурят багшые эльгээгээгүй,—гэжэ Саянска долоон жэлэй һургуулиин багша нүхэр **Лхасаранов** хэлэбэ. — Һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь № 18 бурят дунда һургуулида орохо аргагүй байхаһаа гадна, мүн ород һургуулидашье орохо аргагүй байдаг. Манай һургуули байра багатай юм. Һургуулиин шэнэ байшан бариха тухай асуудал БМАССР-эй Министрнүүдэй Совдэй үмэнэ табиха байнаб.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Модогоев** багшанарай кадрнуудые һайжаруулха асуудал тухай тогтон хэлээ.

—Манай республикада һайн багшанар олон юм,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.—Диплэнхи һургуулинуудай директорнүүд дээдэ болон дунда эрдэмтэй болонхой. Гэбэшье, һургуулинуудта һурагшадай успеваемость үшөөл муу байһаар. Гэгээрэлэй министерство, арадай гэгээрэлэй органууд болон һургуулиин директорнүүд залуу багшанарай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулнагүй, тэрэшэлэн һурагшадай оройдоол 77 процент успеваемость туйлажа байхадань, энэ хэрэгтэ хамаагүйгөөр хандажа байһаар.

Центральна областьнуудһаа манай республикада жэл бүри олон тоото багшанар ерэнэ. Зүгөөр, эдэнэрэй олонхинь үни болонгүй бусашадаг байна. Жэшээлхэдэ, 1950—51 оной һуралсалай жэлдэ 315 багшанар, 1951 — 52 оной һуралсалай жэлдэ 240 багшанар манай республикаһаа ондоо тээшээ гаража ошоо. Республикын һургуулинуудта залуу багшанар олоороо һэлгэнэ. Арадай гэгээрэлэй органууд, һургуулиин директорнүүд, мүн Гэгээрэлэй министрые орлогшо нүхэр Тыхеева багшанарай байра байдалаар һонирхоногүй, тэдэнэртэ ажаһуудалай шухала услови байгуулха талаар зохихо хэмжээ абанагүй. Эдэ хүдэлмэрилэгшэд багшанарые ажалһаань сүлөөлхэдөө юрын хэрэг гэжэ тоолоно. Саашадаа багшанарые сүлөөлхэ гү, үгышье һаа нэгэ һургуулиһаа нүгөө һургуулида эльгээхэ асуудалые Гэгээрэлэй министрын өөрөө шиидхэбэл һайн байгаа.

Һургуулиин директорнүүдэй болон даагшадай тушаалда ажалаа һайн мэдэхэ, үнэн сэхэ хүнүүдые табиха гээшэ арадай гэгээрэлэй органуудай саашанхи гол зорилго болоно. Республикын һургуулинуудта мэргэжэлтэй багшанар олоороо хэрэгтэй байна. Гэхэ зуура олохон багшанар заочно һуралсалда хабаадуулагданагүй. Тэрэшэлэн зарим багшанар арбаад жэлээр заочноор һуралсагшадай тоодо орожо ябана. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, Гэгээрэлэй министерство, арадай гэгээрэлэй органууд эдэ багшанарта нюур сахингяар хандана.

Нүхэр Модогоев үгынгөө түгэсхэлдэ багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай хангалтагүй хүдэлмэри тухай хэлээ.

Съезд дээрэ Гэгээрэлэй министрын орлогшонор нүхэд **Тыхеева**, **Чебаков**, Заиграйн аймагай Курбын долоон жэлэй һургуулиин директор нүхэр **Желаев**, Үнэгэтэйн дунда һургуулиин ород хэлэнэй багша нүхэр **Каландарашвили**, багшанарай профсоюзай областной комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Сазонова**, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай директор нүхэр **Булгадаев** болон бусад үгэ хэлээ.

Тэдэнэй һүүлээр КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **А. У. Хахалов** дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

Съездэ ерээшэд июниин 30-най үдэр секционно хүдэлмэридэ хабаадаа. Секционно хүдэлмэриин дүүрэһэнэй һүүлээр Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрын байшанда үдэшэлэн түгэсхэлэй заседани болобо. Гэгээрэлэй министр нүхэр Баранников түгэсхэлэй үгэ хэлээ. Удаань республикын һургуулинуудтахи хүдэлмэриие саашадань эрид һайжаруулха тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри съезд нэгэн дуугаар баталаа. Энээгээр республикын багшанарай съезд хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. БМАССР-эй Гэгээрэлэй министр И. В. Баранников элидхэл хэжэ байна. 2. Съездын заседаниин зал соо. 3. Делегадууд забһарлалтын үеэр хөөрэлдэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Закаменайхид абаhан уялгаяа дүүргэнэгүй

Байкало-Кударын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хандалгые закаменайхид үнэн зүрхэнhөө hайшаагаад, социалистическэ уялгануудые абаhан байгаа. Тэрэ гэhээр нилээд удаан саг үнгэрбэ. 1953 оной түрүүшын хахад дүүрэбэ. Теэд, Закаменай аймагай колхозууд ба МТС абаhан уялгаяа муугаар дүүргэжэ байна.

МАЛАЖАЛАЙ ТАЛААР:

Аймагай колхозууд адуу мори үсхэбэрилхэ 1953 оной гүрэнэй түсэбые 102 процент дүүргэхэ уялга абаhан байгаа haa, июнин нэгэнэй байдалаар 101,6 процент, эбэртэ бодо малаар 100,2 процент дүүргэхын орондо 93,2 процент, хонин малаар 101 процентын орондо 104,5 процент, гахайгаар 120 процент дүүргэхэ байhанаа 97,3 процент, тахяагаар 105 процентын орондо 43,4 процент дүүргэhэн байна.

Аймагай зарим колхозуудта эбэртэ бодо малай олоороо гарзалха, худалдагдаха, үгы болохо, шоробо барюулха ябадал үзэгдэнэ. Аймагай колхозууд адуу малаа муугаар харууhална, малнуудаа hайраар гүйсэд хангаха шаданагүй. Үбhэ тэжээл дутамагаар бэлэдхэhэн дээрэhээ үбэлэй үедэ малаа адуулжа, хүсэ шадалынь муудхаана.

Жэшээнь, харууhанай муухаа ба тэжээлэй дутамагhаа Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо хамта 546 мал, Сталинай (Хамни) нэрэмжэтэ колхоздо 529 мал үнгэрhэн табан hара соо үхэhэн байна. Тинхэдэ Маленковой, Ворошиловай, Кировой нэрэмжэтэ, «1-ое Мая» болон бусад колхозуудта мүн лэ нилээд олон мал гарзалhан байна. Эндэхи колхозуудай партийна организацинууд малшадай дунда политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна, лекци ба илдхэл тон үсөөн уншагдана, радио хүдэлмэрилнэгүй, малшад газетэ, журналнуудые үсөөнөөр абана, малай гүүртэнүүд болон отаранууд дээрэ улаан булангууд эмхидхэгдээгүй байhаар, малшадта кино үсөөн харуулагдана, түрүү малшадай дүй дуршэл бүгэдын шадабари болгогдоногүй, социалистическэ мурысөөн бодотоор эмхидхэгдэнэгүй.

Иимэhээ тус аймаг мал үсхэбэрилгын талаар абаhан социалистическэ уялгаяа муугаар дүүргэжэ байна.

Аймагай колхозууд малай үүлтэр hайжаруулха талаар мүртэй юумэ хэнэгүй, малынь нютагай үүлтэрэй, эбэртэ бодо малнуудайнь олонхинь hарлаг ба хайнаг юм. Тиимэhээ малай ашаг шэмэ тон бага. Жэшээнь, эндэхи колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ hаамхай үнеэн бүриhөө дунда жэшээгээр 233 литр hү haahан, хонинhоо 1 килограмм ноохо хайшалhан, тахяаhаа 18 үндэгэ абаhан байха юм.

Энэ жэлдэ hаамхай үнеэн бүриhөө 800 литрhээ доошо бэшэ hү haaxa, нарин ноохотой хониhоо 4 килограмм, нарибтар—3,6 килограмм, шэрүүбтэр — 3 килограмм ба шэрүүн ноохотой хониhоо 1,6 килограмм ноохо хайшалха, тахяа бүриhөө 65 үндэгэ абаха гэhэн уялга абаhан байгаа. Абаhан уялгаяа дүүргэхын тулада колхоз бүхэн hү haалгада шалгалта хэхэ, ноохо хайшалалгые эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй байгаа. Теэд энэ талаар мүртэй юумэ хэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, үнгэрhэн табан hарын дүнгөөр аймагай колхозууд hаамхай үнеэн бүриhөө 44 литр hү haahан байна. Тиихэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхоз 15,5 литр, Маленковой нэрэмжэтэ — 18,8 литр, Кагановичын нэрэмжэтэ — 21,2 литр, Хамниин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ—24 литр, «Улаан-Далахай» —31 литр, Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 33 литр hү haahан байна.

Хониной ноохо хайшалалга эмхи гуримгүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна. Тахяаhаа үндэгэн тон үсөөнөөр абтана. hү haалгые эрид дээшэлүүлхын түлөө hайн үнеэдые таhалжа, гүүртэ болгоhон колхозууд үсөөн. Тиихэдэ үнеэдээ тугалhаань таhалжа харууhалха метод хэрэглэгдэнэгүй. hайн үүлтэрэй бухануud, хусанууд ба азарганууд тон үсөөн. Тэдэниие худалдан абахын түлөө колхозууд оролдоногүй. Жэшээнь, аймаг дотор 400 тухай буханууд бии гэжэ тоологдобошье, hайн үүлтэрэйхинь оройдоо 54 толгой юм. Азарганууд ба хусанууд мүн лэ үсөөн. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэдэйнь тоо 8,3 процент үсөөрhэн байна. Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, колхозууд үнеэдээ түрэжэ тушаагааhан, худалдаhан, үгсэлhэн байха юм. Иимэ ушар Ворошиловай, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Коммунизм» болон бусад колхозуудта үзэгдэhэн байна.

Тус аймаг малайнгаа тоо толгой олошоруулхын түлөө ороондо малаа олоор оруулжа, 100 эхэ мал бүриhөө 85 унага, 102 хурьга, эхэ гахай бүриhөө 12 поршоохо абаха гэhэн уялга абаhан байна. Аймагай колхозууд үнгэрhэн таба hарын дүнгөөр 100 эхэ мал бүриhөө 38 унага, 65 тугал, 38 хурьга, 33 ишэгэ, нэгэ эхэ гахай бүриhөө 5,3 толгой поршоохо абаба. Теэд тул абалга аймагай колхозуудаар үсөөрхэ байна. Иимэ байдалтай болоhоноо hайн мэдэжэ байгаад, эндэхи колхозууд малаа ороондо оруулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна. Хэрбээ жэлэй эхиндэ түрэhэн малнуудые ороондо оруулха haa, жэлэй эсэс багаар дахинаа тул абаха арга боломжо колхоз бүхэндэ байгаа. Теэд энэ хүдэлмэрине колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тоогоогүй. Тиихэдэ, аймагай зарим колхозуудта малнууд олоороо hүбайгаа. «Сталинай зам» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Дмитриев) энэ жэлдэ 100 эхэ малhаа 44,5 тугал, 25 хурьга, Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Нэрбоев) 46 тугал, 21 хурьга, Сагаан-Мориной сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Найданов) 17,8 тугал, Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыренов) 21 хурьга, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Доржиев) 25 хурьга абаhан байна. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, ороонай кампаниие дурсагдаhан колхозуудай ёhо тэдыгээр үнгэргэhэниинь элирнэ. Теэд, ороонай кампани мүнөөшье муугаар үнгэргэгдэжэ байна.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛ

Адуу малаа дүүрэн хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэлгэ хадаа нилээн малай тоо толгойе олошоруулхын, тэдэнэй ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ арга мүн. Гэбэшье, аймагай колхозууд энэ хүдэлмэридэ зохихо анхарал хандуулдаггүй, жэлhээ жэлдэ үбhэ тэжээлээр дутажа, олон малаа хоролтодо оруулдаг, тураадаг байна. Закаменай МТС үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ талаар харьяата колхозуудтаа муугаар туhална, договорно уялгаяа жэлhээ жэлдэ дүүргэнэгүй. Тус МТС түсэбэй ёhоор 200 га намаг хатаахын орондо оройдоо 51 га хатааhан, сабшалангай ба бэлшээриин 70 га газар hөөг бургааhанhаань сэбэрлэхэ байhанаа 65 га сэбэрлэhэн, мүн бусадшье хүдэлмэринүүдые дүүргээгүй байха юм.

«1-ое Мая» колхоздо хүдэлмэрилдэг № 1 тракторна бригада (бригадирынь Ринчин Очиров), «Боевик» колхоздохи № 6 тракторна бригада (бригадирынь Георгий Тугаринов), Ждановай нэрэмжэтэ колхоздохи № 7 тракторна бригада (бригадирынь Матвей Жаркой) сабшалангай ба бэлшээриин газар сэбэрлэхэ, намаг хатааха болон бусад хүдэлмэреэ мүнөө болотор эхилээдүй байhаар.

Харьяата колхозуудтаа МТС тракторна сенокосилкаар үбhэ сабшаха, тармаха, машинаар силос хэршэхэ түсэбтэй юм. Теэд, мүнөө болотор машинистнуудые гүйсэд олоогүй, машина зэмсэгүүдынь үшөө заhабарилагдажа дүүрээгүй, агрегадууд бүридхэгдөөгүй байhаар. Үбhэ хуряалгын машина зэмсэгүүдые мартын нэгэн болотор заhабарилжа сүм дүүргэхэ уялга абаhан аад, мүнөө болотор дүүргээдүй байна. Харьяата колхозуудтаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө МТС-эй дирекци бодото анхарал үшөөл хандуулнагүй.

Аймагай колхозууд сенокосилкануудые, морин тармуурнуудые, гар хажуур, тармуур, аса гэхэ мэтые нобшо удаанаар заhабарилна.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ аймагай колхозууд га бүриhөө дунда жэшээгээр 3—5 центнер үбhэ хуряадаг байгаа. Юуб гэхэдэ, сабшалангаа үтэгжүүлдэггүй, уhалдаггүй байгаа бшуу. Аймагай колхозууд бүхы дээрээ сабшалангай-мелиоративна хүдэлмэриие, сабшалан үтэгжүүлгэ, уhалалга ба сэбэрлэлгые мүнөө жэлдэ зарим тэды hайжаруулаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Гэбэшье, «Сталинай зам», «Улаан-Мальчин», Сагаан Мориной сомоной Сталинай, Енгорбойн сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд сабшалан үтэгжүүлгын талаар түсэбөөр хараалагдаhан хэмжээ-ябуулгануудаа холо дүүргээгүй байшоо.

Малдаа шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ гээшэ шухала хэрэг мүн. Теэд аймагай колхозууд 200 га наран сэсэг тариха байhанаа 149 га, 200 га турнепс тарихын орондо 167 га тариhан байна. Тиихэдэ наран сэсэг ба турнепс тариха түсэбөө зарим колхозууд таhалдуулаа. Жэшээнь, «Боевик», Ждановай, Сталинай, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд 10—10 га наран сэсэг тариха түсэбтэй аад, нэгэшье га таряагүй. Тиихэдэ Ждановай нэрэмжэтэ, «Боевик» колхозууд турнепс таряагүй. Теэд дурсагдаhан колхозууд үбhэ тэжээлээр жэлhээ жэлдэ дутажа, нилээд олон малаа хоролтодо оруулдаг юм. Эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд урда жэлнүүдэйнгээ алдуу дутуунуудые хараадаа абажа, малдаа хүсэд хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө оролдоногүй.

МАЛАА ДУЛААН БАЙРААР ХАНГАХА

Январиин кэгэнэй байдалаар аймагай колхозуудай адуун байраар 60,8 процент, эбэртэ бодо мал — 95,3, хонин—87, гахай—82, тахяа—76,7 процент хангагдаhан байгаа. Аймагай колхозууд июниин 10-най байдалаар 10800 кубометр барилгын модо бэлэдхэхын орондо 5238 кубометр модо бэлэдхэhэн, 2400 кубометр модо хюреөдэхын орондо 336 кубометр хюреөдэhэн байгаа.

Аймаг дотор үнгэрhэн 6 hара соо тон үсөөн байранууд баригдаа. Барилгын hарын турша соо аймагай зарим колхозууд малай барилга дээрэ мүртэй юумэ хээгүй. «Улаан-Мальчин», «Боевик», Молотовой, Сталинай (Хамни) нэрэмжэтэ колхозуудта малай зоотехническэ барилга мүнөө болотор эхилээдүй байhаар. Эдэ колхозуудта барилгын бригаданууд үшөө эмхидхэгдээгүй, харин 3—5 хүнүүд барилгын бригадануудай нэрэ зүүжэ, малай байрануудые заhабарилhан байгаа. Малай байрануудай барилгада хүсэд хүрэхэ модоной бэлэдхэгдээгүй байбашье, энэ хүдэлмэридэ колхозууд хүнүүдые мори унаатайгаар гарганагүй. Жэшээнь, «Боевик» колхоз малай 4—5 байра бариха ёhотой аад, оройдоо 50 кубометр модо бэлэдхэhэн, тэрэнэйнгээ минил 8 процентые шэрэhэн байна.

***

Мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэхын тулада малаа хоролтогүйгөөр харууhалха, ороонoй кампани эмхитэй hайнаар үнгэргэхэ шухала. Тиихэдэ эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэхын түлөө колхознигуудhаа контрактаци хэжэ, мал худалдажа абаха хэрэгтэй. Тиигэжэ, мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар заабол дүүргэхэ шухала. Мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргээгүй аад, мал худалдаха, үүсэлхэ ябадалые хорихо хэрэгтэй.

Малай үүлтэр hайжаруулха, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалха, нарин ба нарибтар ноохотой хонидые илгаха, hүтэй үнеэдэй гүүртэнүүдые эмхидхэхэ, hайн үүлтэрэй буха, хуса, азарга, эрэ гахай олошоруулха хэрэгтэй.

Малаа тарган тобироор, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулхын ба ашаг шэмэ үгэлгыень эрид дээшэлүүлхын түлөө хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ ёhотой. Тиимэhээ нэн түрүүн сабшалангай газар үтэгжүүлхэ, үбhэ хуряалгаяа хаhа саг соонь эхилжэ, шадаал hаа элбэг ехэ үбhэ, набшаhата тэжээл бэлэдхэхэ, силос дараха мэтын хүдэлмэринүүдтэ хайша хэрэгээр хандадаг ябадалые болюулха, эдэ хүдэлмэринүүдые хаhа саг соонь хэжэ дүүргэхэ шухала.

Адуу малаа дулаан байраар дүүрэн хангаха хэрэгтэй. Тиимэhээ малай зоотехническэ барилгые хараалагдаhан болзор соонь дүүргэхэ ёhотой. Энэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулхын тула барилгын бригада бүхэниие бэхижүүлхэ, түхэреэн жэл соо хүдэлмэрилүүлхэ хэрэгтэй.

Закаменай аймагай колхозууд ба МТС малажал хүгжөөхэ талаар гээгдэлээ дары усадхажа, абаhан социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэхэ ёhотой.

Д. Доржиев,
манай корреспондент.

Хартаабхаа борнойлжо эхилээ

Агротехникын заабаринуудые наринаар сахяа haa, хартаабхын үндэр ургаса ургуулжа болохо юм. Энэ жэлдэ Кабанскын аймагай колхозууд хартаабхаа агротехническэ hайн болзорто, түрүү квадратно-гнездовой аргаар таряа. Жэшээлхэдэ, агроном нүхэр И. Ф. Елизов түрүүлэгшэтэй Ждановай нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхоз энэ жэлдэ тариhан хартаабхынгаа хахадые шахуу квадратно-гнездовой аргаар hуулгаа.

Мүнөө колхозуудай полинууд дээрэ хартаабхын эшэ гараад, түргөөр ургажа байна. XVII партсъездын, Ждановай нэрэмжэтэ ба «Красноармеец» колхозууд хартаабхаа борнойлжо эхилбэ. Аймагай бусад колхозууд hаяын үдэрнүүдтэ энэ хүдэлмэридэ шиидэжэ орохонь. Энэ жэлдэ хартаабхын үндэр ургаса хуряаха талаар аймагай колхозууд дээшэлүүлэгдэhэн социалистическэ уялгануудые абаhан байна. Тэрэ уялгануудаа дүүргэхэнь лабтай. Юуб гэхэдэ, хартаабхын үндэр ургаса ургуулхын тулада тэрэнэй хойноhоо hайнаар харууhалха хэрэгтэй юм. Харин энэ жэлдэ аймагай колхозуудай хартаабхын ургасые харууhалга дээрэ МТС-эй хэдэ хэдэн шэнэ машинанууд хүдэлмэрилжэ байна.

А. Квасников.

Кемеровскэ область. «Беловуголь» трестын Бачатска нүүрhэнэй разрездэ ажал ехэтэй бүхы хүдэлмэринүүд механизировалагдаа. СЭ—3 гэжэ хүсэтэ экскаваторнууд нүүрhэ ашаалан зөөнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СЭ—3 гэжэ экскаватор түмэр замай эшелондо нүүрhэ ашажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

ТҮРГЭН МЕТОДЭЭР БАРИНА

Аймагай колхозууд барилгын түргэн метод хэрэглэн, малай байрануудые барижа байна. Энэ жэлэй эхинhээ хойшо аймагай колхозуудаар хамта дээрээ малай типовой 10 байра баригдаhан байгаа haa, июнь соо түргэн метод хэрэглэhэнэй ашаар 20 хоногой турша дотор 16 байра ашаглалгада оруулагдаhан байха юм.

Үнгэргэгдэжэ байгаа малай байра барилгын hарын туршада Ленинэй, Молотовой, Хрущёвой нэрэмжэтэ колхозуудай барилгашад 3—4 байрануудые барижа дүүргээ.

НАБШАҺАТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭНЭ

Аймагай центрын хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад набшаhата тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэридэнь колхозуудта эдэбхитэйгээр туhална. Аймагай центрын эмхи зургаануудта хүдэлмэрилжэ байгаа хүн бүхэн 100 килограммhаа доошо бэшэ набшаhата тэжээл бэлдэхэ гэhэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байна.

Воскресннгэй түрүүшын үдэр тэдэнэр хамта дээрээ 200 центнер набшаhата тэжээл бэлдэжэ, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо тушааба.

АЙМАГАЙ СПАРТАКИАДА

Һаяхан Курумкан тосхондо аймагай спартакиада үнгэргэгдэбэ. Энэ спартакиадада хамта 130 хүн хабаадалсажа, Курумканай дунда hургуулиин спортивна коллектив эрхим амжалтануудые түйлаба.

Сур харбаанда Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Аюшеев, бүхэшүүлэй барилдаанда Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түлөөлэгшэ Бишидаев гэгшэд түрүү hууринуудые эзэлhэн байна.

С. Тараскин.

Аймагай газетэнүүдэй хуудаhануудhаа

ХҮҮГЭДЭЙ ЗУНАЙ АМАРАЛТА

Хориин аймагта профсоюзууд хоорондын пионерскэ лагерь хүдэлмэрилжэ захалба. Энэ лагерьта хамта 114 хүүгэд амарха байна. Тэрэшэлэн хүүгэдэй элүүрые хамгаалгын талмай эмхидхэгдэхэ, долоон жэлэй ба дунда hургуулинуудай дэргэдэ пионерскэ суглуулагдамал дружинанууд байгуулагдаха юм. Гадна, 8—10-дахи классуудай 25 эрхим hурагшад хизаар ороноо шэнжэлхэ экскурсида хабаадуулагдахаар хараалагдана.

«Красная заря», Хори.

ЗАЛУУ МЭРГЭЖЭЛТЭД

Галуута-Нуурай № 5 шахтын коллектив 30 гаран залуу мэргэжэлтэдые хүндэтэйгөөр угтан абаба.

Эдэ мэргэжэлтэд горнопромышленна hургуули дүүргээд, эндэ хүдэлмэрилхөөр ерэhэн байна.

ШАХТЁРНУУД КУРОРТДО АМАРНА

Профсоюзай Галуута-Нуурай рудком жэл бүри олон хүдэлмэришэдые курортнуудта эльгээдэг юм. Мүнөө 30 гаран түрүү шахтёрнууд манай ороной амаралтын үзэсхэлэн гоё газарнуудтахи курортнуудта амаржа байна.

Мүн энэ жэлэй эсэс болотор үшөө 50 гаран хүндэ путёвконууд үгтэхэ юм.

«Красная Селенга».

ТАРЯАГАА БУРТАГ ҮБҺЭНҺӨӨ СЭБЭРЛЭНЭ

Иволгын аймагай «Первое Мая» колхозой полинууд дээрэ тарян жэгдээр гаража захалаа. Тэрээнтэй хамта буртаг үбhэн бага бэшээр ургалсаhан байна. Тиимэhээ тус колхозой правлени таряанай хойноhоо харууhалга hайжаруулха хүдэлмэри эмхидхэбэ. Мүнөө Тапхар гэжэ нютагтахи таряанай буртаг үбhэ түүлгэдэ үдэр бүри 20—25 хүн хүдэлмэрилнэ. Энэ хүдэлмэридэ hурагшад колхознигуудта ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ.

Колхознигууд таряанай хойноhоо харууhалга hайжаруулхын түлөө социалистическэ мурысөөндэ оролсоно.

«Красная Иволга».

НАМАГ ГАЗАРЫЕ ХАТААНА

Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз сабшалангай талмай үргэдхэхэ зорилгоор намагтай талмайнуудые хатаажа байна. Канавануудые татаха хүдэлмэридэнь Хонхолойн МТС туhална. Хамта дээрээ энэ колхоз 150 гектар намагтай талмай хатаахаар хараална.

«Вперед», Мухаршэбэр

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР 10 МЯНГА ЛИТР ҺҮ

Закаменай аймагай Мэлэ-Бортын сомоной Калининай нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр А. Цыбиков) гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ, арhа гэхэ мэтын малажалай продукт тушааха даалгабаряа дүүргэhээр hара шахуу болоо. Мүнөө тус колхоз түсэбhөө гадуур 10 мянган литр hү гүрэндөө тушаагаад байна. Малажалай продукт тушаалгаяа үргэлжэлүүлhээр.

«Закаменай үнэн».

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ СЛЕТ

Һаяхан Турунтаево тосхондо аймагай пионернүүдэй слёт болобо. Слёдто пионерскэ организацинуудай 100 эрхим түлөөлэгшэд суглараа. Эндэ ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Белкин «Пионер бусадта жэшээ харуулха ёhотой» гэhэн темээр элидхэл хэбэ.

Элидхэлэй удаа олон пионернүүд hуралсалайнгаа амжалтанууд ба пионерскэ хүдэлмэри тухайгаа хөөрэбэ.

Удаань эдир ленинецүүд экскурсяар типографи ошожо, газетын хайшан гэжэ хэблэгдэдэг байhые хараhан байна.

«Знамя Победы», Прибайкальск.

НАБШАҺАТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ВОСКРЕСНИК

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Тарбагатайн аймагта набшаhата тэжээл бэлэдхэлгын воскресник үнгэргэгдэбэ. Воскресннгтэ хамта дээрээ 547 хүн хабаадалсаа.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо энэ үдэр 300 гаран колхознигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад воскресннгтэ хабаадалсажа, 1120 центнер набшаhата мүшэр суглуулба. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо 70 гаран хүн хүдэлмэрилhэн байна.

ХИРПИИСЭ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЭ МЕХАНИЗАЦИЛАГДАБА

Тарбагатайн аймпромкомбинат энэ жэлдэ хирпиисэ үйлэдбэрилхэ хүдэлмэрэе механизацилба. Тэндэ тодхогдоhон «Колхозник» гэжэ агрегат нэгэ час соо 800—1200 хэhэг хирпиисэ үйлэдбэрилхэ хүсэтэй.

Энэ хүдэлмэриие механизацилhанайнгаа ашаар промкомбинат аймагайнгаа колхозууд ба эмхи зургаануудые хирпиисээр хүсэд хангажа шадаха арга боломжотой болобо.

«Победа», Тарбагатай.

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГА

«Красное знамя» колхозой барилгын бригада нүхэр Бурлаковай хүтэлбэри доро шлакобетонно барилганууудые амжалтатайгаар хэжэ байна.

Энэ бригадынхид 500 толгой шубуунай баггаха шлакобетонно байра барижа дүүргээд, мүнөө ороохо хадагалха складай hуури табижа захалаа.

Барилга дээрэ нүхэд Разгильдеев, Бурлаков гэгшэд жэшээтэ hайнаар хүдэлмэрилнэ.

«Сталинский путь», Кабанск.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГАДА БЭЛЭН

Түнхэнэй аймагай «Красный пахарь» колхоз үбhэ хуряалгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтажа байна. Мүнөө тэндэ сенокосилка, морин тармуур, хажуур ба бусад зэр зэмсэгүүд заhагдажа хүсэд бэлэн болгогдонхой.

Колхозой правлени үбhэ хуряалгын хүдэлмэриин түсэб табижа баталанхай. Колхознигууд үбhэ хуряалгынгаа хүдэлмэриие 20 үдэрэй турша соо дүүргэхэ гэhэн социалистическэ уялга абаад байна.

«Красное знамя», Түнхэн.

Харюусалгагүй хүдэлмэриин хойшолонгууд

Хандагайн леспромхоз машина зэмсэгүүдээр, мэргэжэлтэй кадрова хүдэлмэришэдөөр хүсэд хангагданхай. Тиимэhээ тус леспромхоз модо бэлэдхэлэй гүрэнэй түсэбые дүүргэхэhээ гадна, үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой.

Гэбэшье, тус леспромхоз тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ, гүрэнэй түсэбые саг болзортонь дүүргэнэгүй. Үнгэрэгшэ 1952 ондо энэ леспромхоз хоёр миллион түхэригэй гарзада ороhон байгаа. Энэ жэлэй 6 hарын турша соо 500 мянган түхэригэй гарзада ороо.

Энэ предприяти юунhээ боложо иимэ байдалда ороо б гэхэдэ, түбхын түрүүн леспромхозой директор нүхэр Корягина, тэрэниие политическэ талаар орлогшо нүхэр Григорьев гэгшэдэй даалгабарита ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг, хүдэлмэришэдэй ажалые hайнаар эмхидхэжэ шададаггүй дээрэhээнь болоно.

Тус леспромхозой бүхы участогуудта ажалай эмхидхэл тон hулаар табигданхай. Хүдэлмэришэдэй ажалдаа гараhан гараагүйе тэмдэглэхэ табель үгы, мүн тэдэниие ажалдаа ошохо ерэхэдэнь зөөхэ транспортын үгы дээрэhээ хүдэлмэришэд ажалдаа хожомдожо, үдэрэйнгөө нормые дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Могойто гэжэ мастерска участогта нэгэ үдэр хүдэлмэришэд транспортгүй дээрэhээ ажалдаа гараhгүй байшоо, мүн Нарин гэжэ лесопунктда hаяхан хүдэлмэришэд транспортгүйhөө шалтагаалан ажалдаа үдэрэй 12 сагта гараhан байха юм. Ажалай эмхидхэлэй муу дээрэhээ боложо, леспромхозой хүдэлмэришэд сооhоо 254 хүн үдэрэйнгөө нормые дүүргэнэгүй.

Зарим хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй ба кадрова хүдэлмэришэдэй зүгhөө ажалай журам эбдэдэг ябадал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Нарынска лесопунктын гаражые даагша нүхэр Шурыгин ба мастер нүхэр Семёнов хоёр ажалдаа нэгэтэбэшэ hогтуу ерэhэн байха юм. Эдэ хоёрой гэмээр июниин 14-эй үдэр модо шэрэлгэ дээрэ 19 машина гараха байhан аад, оройдоо 7 машина гараа. Тиимэhээ сүүдхын график дүүргэгдээгүй.

Мүн эндэ механизмууд муугаар ашаглагдана. Техникые дүүрэн ашаглажа, бүтээсыень дээшэлүүлхын тула леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд оролдоногүй.

Леспромхозой директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Григорьев, партийна эхин организацин секретарь нүхэр Кудряшёв хүдэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр эмхидхээ, социалистическэ мурысөөе ёhо тэдыгээр хүтэлбэрилнэ. Леспромхозой модо бэлэдхэлэй участогуудта политическэ, уласхоорондын болон бусад темэнүүдээр лекци, элидхэл, хөөрэлдөөнүүд тон үсөөн үнгэргэгдэнэ, социалистическэ мурысөөнэй дүнгүүд хүдэлмэришэдэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэгүй. Түрүү бригаданууддай, стахановецуудай дүй дуршэл хүдэлмэришэдэй дунда нэбтэрүүлэгдэнэгүй.

Партийна эхин организациин суглаан дээрэ леспромхозой директор нүхэр Корягинагай, мүн лесопунктнуудай начальнигуудай тоосоон нэгэтэбэшэ шагнагдажа, зохихо шиидхэбэри, тогтоолнууд абтаhан байбашье, тэдэнь хэрэг дээрээ бэелүүлэгдэнэгүй үлэшэдэг.

Хандагайн леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд дээрэ дурсагдаhан ехэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө леспромхозой бүхы участогуудта ажалай эмхидхэл ба журамые эрид hайжаруулха, бүхы участогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлэн леспромхозоо гээгдэнги байдалhаань гаргаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо хэрэглэхэ зэргэтэй.

К. Григорьев.

Баруун Германиин арад зон фашистска провокаторнуудые зэмэлэн шуумжэлнэ

БЕРЛИН, июниин 29. (ТАСС). Германска Демократическа Республикада Баруун Германиин хүн зониие зэбүүрхүүлхэ, Германска Демократическа Республикада эсэргүү саашадаа хорото аашануудые дэмжэхэ ябадалда шэглүүлэгдэһэн бонниско реваншистнүүдэй элихээтэ хорото бузар кампаниин бурууу һүрэһэн тухай Баруун Германиин демократическа газетэнүүд мэдээсэнэ.

Реваншистска үзэл бодол бии болгохо зорилгоор, бонниско засагаархид хадаа Берлиндэхи событинуудай үедэ үхэһэн провокаторнууд тушаа «шаналалай» тэмдэг болгон табан минута соо худэлмэрөө зогсоохыень Баруун Германиин худэлмэришэдые июниин 23-да баалахые һэдэбэ. Энэ хорото аашада баруун германска худэлмэришэдэй дурагүйгөөр ханлаһаниие хараадаа абажа, предприятинуудай эзэд хаада предприятинууд дээрэ электрын ток үгылгые зогсоохо, сирено хашхаруулха гэхэ мэтын арга хэрэглэн, худэлмэри табан минута соо зогсоохые һэдэбэ.

Баруун германска хэблэлэй демократическа органуудай мэдээсэһэнэй ёһоор, баруун германска предприятинуудай худэлмэришэдэй олонхинь эзэдэй ба профсоюзнуудай баруунай-социалистическа ударидагшадай энэ эрилтэ дүүргэхэеэ арсажа, худэлмэреэ зогсоогоогүй.

Рурска областьдо шахтёрнууд дайсанай уряас дэмжээгүй гэжэ «Фрейес фольк» газетэ энээн тушаа бэшэнэ.

«Террористнуудтай ба дай үдэхэгшэдтэй нэгэн һаналтай байнабди» гэһэн үгые бидэнһээ, Рурска горнягуудһаа абажа тэдэнэр шадахагүй гэжэ мэдүүлһэн «Бисмарк 1/4» шахтын шахтёрой хэлэһэн үгэ дурдаха зуураа, газетэ болбол рурска шахтёрнуудай олонхидой һанал бодолнь иимэ юм гэжэ тэмдэглэнэ.

Дуйсбургдахи ээд хайлуулгын заводой худэлмэришэд худэлмэреэ зогсоохоёо эрид шууд арсаһан ба «рейхстагые хоёрдохёо шатааһаниие һайшааха дурагүй байнабди» гэжэ мэдүүлбэ. Вуппертальдахи «Бемберг» фирмын худэлмэришэд худэлмэреэ зогсоохо гэжэ худэлмэришэдые заводой дирекциин уряалһан гудогто ямаршье анхарал хандуулаагүй, худэлмэриижэ үргэлжэлһөөр байгаа.

Дюссельдорфдохи «Обербилькер» гэжэ булад хайлуулгын заводой коллектив худэлмэреэ зогсоохогүй гэһэн шиидхэбэриие урищалан абаба.

Гамбургска верфиин худэлмэшэд, Гамбургска портын худэлмэришэд, мүн Эмдендэхи верфиин ба портын худэлмэришэдэй коллективүүд худэлмэреэ зогсоохоёо эрид арсаба.

Демократическа газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, бонниско засагаархид Берлиндэхи событинууд тухай ба Германска Демократическа Республикадахи байдал тухай зүб мэдээсэлнүүдые тараахa ябадал тохёолдуулхагүй гэжэ эрмэлзэнэ, Германиин компартиин һуңгалтын урда тээхи митингнүүд ба суглаануудые хорихо, демократическа организацинуудта эсэргүү шэглүүлэгдэһэн хорото ябуулгануудые хэхын тула бандитска булэгүүдые эльгээнэ. Һүүлэй үдэрнүүдтэ КПГ-эй митингнүүд ба суглаанууд Брауншвейг, Нордхорн, Мюнхен ба Баруун Германиин бусад городуудта хориглоһон байна.

Баруун германска хэблэлэй демократическа органууд Берлиндэхи хорото аашые зэмэлэн шуумжэлһэн Баруун Германиин хүн зоной мэдүүлэгнүүдые толилжо үргэлжэлһөөр.

Немецкэ демократическа хэблэл Советскэ Союзда болоһон митингнүүд тухай бэшэнэ

БЕРЛИН, июниин 29. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын ажалшадтай нэгэн һаналтай байһанай тэмдэг болгон, Советскэ Союзай ажалшадай хэһэн митингнүүд тухай мэдээсэлнүүдые Берлиндэй демократическа газетэнүүд толилжо үргэлжэлһөөр.

Мүнөөдэр «Форвертс» газетэ СССР Союзай Академическэ Ехэ театрын коллективэй суглаан тухай мэдээсэлые, мүн Германска Демократическа Республикын уранзохёолшодто советскэ уранзохёолшодой хандалгые түрүү бэшэгэй орондо толилбо. Газетэ хадаа Москвагай уранзохёолшодой суглаан дээрэ Сурковой ба Софроновой хэлэһэн үгэнүүдые богонёор толилбо.

«Советскэ Союзай бүхы арадууд немецкэ ажалшадтай нэгэн һаналтай байна» гэһэн гаршагтайгаар «Трибюне» газетэ Ростов-на-Дону, Минск, Сталинград ба Советскэ Союзай бусад городуудта болоһон суглаанууд тухай мэдээсэл тунхаглаба.

Баруун Германиин ажалшад Германиин коммунистическэ партида ороно

БЕРЛИН, июниин 29. (ТАСС). АДН агентство Дюссельдорфһоо иигэжэ мэдээсэнэ:

Берлиндэхи фашистска хорото аашанuудта эсэргүү харюу болгон, Рурска областиин олохон худэлмэришэд Германиин коммунистическэ партиин зэргэдэ орохые хүсэһэн тухайгаа мэдүүлнэ.

Залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестивальда Корейн залуушуул бэлэдхэнэ

ПХЕНЬЯН, июниин 29. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын залуушуул эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн 4-дэхи фестивальда эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, фестиваль дээрэхи корейскэ делегаци хадаа залуу худэлмэришэдэй, таряашадай, арадай армиин сэргэдүүдэй, интеллигенциин ба студентнүүдэй 150 түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ байна. СССР ба арадай демократиин оронуудаар ябажа байгаа 171 хүнһөө бүридэһэн Арадай армиин ансамбль тэдэнтэй нэгэдэхэ юм. Баатарлиг корейскэ арадай эльгээһэн хүнүүд фестивальда хабаадагшадай үмэнэ концертнүүдые харуулха, спортивна мүрысөөнүүдтэ хабаадаха, мүн литературын, уранзураглал ба киногой зохёолнуудай конкурснуудта хабаадаха байна.

Уранһайханай ба документальна хэдэн фильмнүүд фестивальда харуулагдахаар бэлэдхэгдэв.

Вальтер Ульбрихтын түрэһөөр 60 наһанай ой

БЕРЛИН, июниин 30. (ТАСС). Германиин Социалистическэ единэ партиин Центральна Комитет 60 наһанайнь ойтой дашарамдуулан СЕПГ-гэй ЦК-гэй генеральна секретарь ба Германска Демократическа Республикын премьер-министрын орлогшо Вальтер Ульбрихтдэ амаршалгын бэшэг эльгээбэ, партиин ба арадай үмэнэ Ульбрихтын габьяатай байһаниинь тус бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ.

Итальянска правительство тушааһаа гараба

РИМ, июниин 29. (ТАСС). Мүнөө үглөөгүүр де Гаспери республикын президент Эйнауди гэгшэтэй уулзажа, өөрынгөө толгойлһон правительствын тушааһаа гараһан тухай мэдүүлгые тэрээндэ барюулба. Эйнауди тушааһаа гаралгыень зүбшөөгөө, гэбэшье, шэнэ правительствын бүридүүлэгдэхэ саг хүрэтэр ажал хэрэгые хүтэлбэрилхын тула өөһэдынгөө тушаалнуудта үлэхыень де Гасперие ба министрнүүдые гуйба.

Мүнөө үдэшэ Эйнауди министрнүүдэй совет түрүүлэгшые томилхын тула консультаци хэжэ эхилхэ байна.

Финскэ правительство тушааһаа гараба

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 29. (ТАСС). Хельсинкиин радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, премьер-министр Кекконен мүнөөдэр республикын президент Паасививитэй уулзажа, правительствын тушааһаа гараһан тухай мэдүүлгэ тэрээндэ барюулаа.

Республикын президент мүнөө дээрээ өөрынгөө уялгануудые гүйсэдхэжэ байхыень правительстводо гуйба.

КОРЕЙДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, июниин 30. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани июниин 30-да иигэжэ мэдээсэбэ:

Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор арадай сэргүүд Иоһьчхоньһоо ба Хагамнеһһээ баруугаар, мүн Пенамдонһоо урдуур дайсанда эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад дайсанай 5 самолёт унагааха, 2 самолёдыень гэмтээгээ.

ПХЕНЬЯН, июниин 30. (ТАСС). Үнгэрһэн үдэрэй турша дотор арадай сэргүүд Кахорйһоо ба Пенамдонһоо урдуур дайсанда эсэргүү хамгаалгын байлдаануудые хэбэ гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ. Дайсанай хоёр полк шахуу хүсэн 20 гаран самолёдуудаар дэмжэгдэжэ, хатуу шанга доботолгонуудые долоо дахин хэһэн байна. Дайсанай бүхы доботолгонууд гэдэргээ сохигдоо.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд дайсанай 6 самолёт унагааха, 4 самолёдыень гэмтээгээ.

Урда Корейдэ Хитадай сэрэгэй плеэйхиндые һаатуулан бариха түсэбүүд тухай Синьхуа агентствын мэдээсэл

ПЕКИН, июниин 30. (ТАСС). Июниин 29-дэ Кэсонһоо Синьхуа агентствын тусхай корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Һаяхан Ли Сын Ман хадаа американецуудай туһаламжатайгаар корейскэ сэрэгэй плеэйхидэй ехэ бүлэгые хүсөөр барижа һаатуулһан байна. Мүнөө хитадай арадай плеэнэ һайндуратан тушаа шэнэ түсэбүүд харааглагдана.

Американецууд Ли Сын Маниие дура зоргоорнь табиба, тиин Ли Сын Ман улам ехээр газран аашална. Чан Кай-шиин бүлэгтэй барисаатайгаар ябуулга хэжэ, Ли Сын Ман корейскэ сэрэгэй плеэйхидые хулгайһанаараа хизаарлангүйгөөр, мүнөө Урда Корейдэ байгаа хитадай плеэнэ һайндуратаниие «сулөөлхэ», удаа тээнь тэдэниие Тайван арална хүсөөр эльгээхэ гэжэ оролдоно.

Сэрэгэй плеэйхидые һаатуулан бариха талаар гоминдановецуудай ба лисынмановецуудай хооронд(о)х харилсаан США-гэй дэмжэлгын үндэһөөр улам нигта болохо байна.

Синьхуа агентствын корреспондентын заахаһай ёһоор, сэрэгэй плеэйхидые хүсөөр һаатуулан бариһан Ли Сын Манай хорото аашануудай һүүлээр, Холбоото Штадууд эдэ хорото аашануудые бололуулхын тула ямаршье хэмжээ абаагүй гэжэ адаглагшад тэмдэглэнэ.

Республикын шэнэ город—Гусиноозёрскодо зуун үхибүүдэй байха сад бии. Эндэ шахтёрнуудай хүүгэдые мэргэжэлтэй хүнүүд хүмүүжүүлнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: садай үхибүүд эдеэлжэ байна.

М. Баировай фото.

Усть-Ордын национальна округто

НОМУУДЫЕ ОЛОН ЗОН ҺОНИРХОНО

Усть-Ордын Бурят-Монголой национальна округой библиотекэдэ 30 мянга шахуу элдэб номууд тоологдоно. Библиотекын уншагшадай тоо жэл ерэхэ тудам олошорно. Мүнөө 1000 гаран хүн номуудые абажа уншадаг болонхой.

Энэ жэлэй үнгэрһэн һаранuудай туршада библиотекэ 3154 номуудые, тэрэ тоодо марксизм-ленинизмын классигуудай 1131 номуудые уншагшадта үгэһэн байна.

Эндэ үшөө аймагай библиотекэ худэлмэрилнэ. Һаяар хүүгэдэй библиотекэ нээгдэхээр түхеэрэгдэжэ байна.

ИНКУБАТОРНА СТАНЦИ

Энэ хабар Баяндай тосхоной оршондо инкубаторна шэнэ станци баригдажа, ашаглалгада оруулагдаһан юм.

Һаяхан энэ станци түрүүшын эльгээлгэ «Леггорн» үүлтэрэй дальбараануудые гаргажа, Баяндайн, Эхирит-Булгадай, Качугска аймагуудай колхозуудта үгэбэ.

Жэлэй эсэс болотор энэ станци 7580 дальбараануудые колхозуудта үгэхэ юм.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Усть-Орда тосхон жэл ерэхэ тудам үргэдэнэ. Һүүлэй үедэ МТС-эй комбайнова депо, мастерской, гараж, сабшаланай-мелиоративна станци, райпромкомбинадай электростанци, модо үйлэдбэриихэ механизированна мастерской баригдаһан байжа юм.

Мүнөө олон байратай хоёр гэр механизированна хилээмэнэй завод МТС-эй хамтын байра, хамтын эдеэлэлгын газар баригдажа байна. Һаяар дунда һургуулиин байшан баригдажа захалагдахань.

КОЛХОЗОЙ САД

Боохоной аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз энэ хабартаа үрэжэмэстэ сад түрүүшынхээ тариба. Садтаа һуулгаһан «Нежинка», «Скрут Саратовский», «Боровинка» гэхэ сортын яблонинуудынь ехэ һайнаар ургажа байна.

МАЛАЙ БАЙРАНУУДЫЕ БАРИНА

Округой колхозууд малай байра бариха худэлмэриие үргэнөөр эрхилжэ байна. Һүүлэй үедэ, малай байра бариха һарын конкурсогдоһонһоо хойшо энэ худэлмэри бурии эршэмтэйгээр ябуулагдана.

М. Миронова.

Ажалай амжалта

Улан-Удын паровозо-вагонно заводой кузнечнэ цехын коллектив түмэрзамшадай һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, ажалай үндэр амжалта туйлаба.

Июниин 25-най байдалаар тус цехын коллектив һарынгаа даалгабари 110 процент дүүргэбэ.

Мүрысөөндэ нүхэд Молчун, Намдыков, Козаков, Бухальцев гэгшэдэй дархашуулай бригаданууд ехэ амжалтануудые туйлаа.

С. Черненко.

Тобшо һонинууд

★ **Һонирхолтой концерт.** Һаяхан Иволга тосхондо Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин дуу ба хатарай ансамбль концерт харуулба. Табигдаһан концертые аймагай ажалшад ехэ һонирхолтойгоор хараа.

★ **Һургашадай эдэбхи.** Курумканай аймагай Алгын эхин һургуулиин һургашад багша Мухановагай хүтэлбэри доро 100 центнер набшаһа тэжээл суглуулжа, колхозто тушааба.

★ **Нооһо тушаалгаа үргэлжэлүүлһээр.** Хэжэнгын аймагай «1-ое Мая» колхоз гүрэндэ нооһо тушааха даалгабаряа 104 процент дүүргэээд, үшөө үргэлжэлүүлжэ байна.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

„Германи хоёрдохи Корей болохогүй!"

Дэлхэйн бүхы оронуудай үнэн бодолто олон миллион хүнүүд июниин 17-до Берлинэй демократическа секторто ба Германска Демократическа Республикын бусад хэдэ хэдэн газарнуудта үймөө ба һандаргалга хэхые һэдэһэн гадаадын фашистска хулһэншэдтэ гүн гүнзэгыгөөр зэбүүрхэнэ. Провокаторнуудай аашанууд буруу һүрөө, ГДР-гэй ажалшад, правительство реакциин хүсэнүүдтэ, американска доллароор бэеэ худалдаһан фашистнуудта ёһотой харюу үгөө.

Юумэ шатааха горючитай бутылканuудаар ба пистолетүүдээр зэбсэглэгдэһэн фашистска бандидууд американска офицернуудай хүтэлбэри доро июниин 17-до Берлинэй американска ба бусад секторнуудһаа городой демократическа секторта добтолон ороһон байна. Энээнэй удхань юуб?

Эб найрамдал хүсэгшэ гүрэнүүд, нэн түрүүн Советскэ Союз уласхоорондын байдалдахи түгшүүриие һуларуулхын тула амгалан шэнэ үүсхэл гаргаһаниинь мэдээжэ. Тэрээнэй ашаар, арсалдаата бүхы асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхэ, социалистическэ лагериин оронуудай ба капиталистическэ оронуудай хооронд экономическа холбоо дахин һэргээхэ, шуһа адхаралгада эсэс табижа болохо юм гэһэн агуухэ найдабари дэлхэйн арадууда түрэһэн байгаа.

Германиин социалистическэ единэ партиин үүсхэлээр Германска Демократическа Республикын правительство эб найрамдал хүсэгшэ гүрэнүүдэй оролдолгые дэмжэхэ, өөрынгөө нэгэдэхэ хүсэгшэ ажалшадай һэтэлгэ һуралцах тааруулха, олон шухала хэмжээнүүдые һүүлэй үедэ бэелүүлээ. Тэрэ хадаа ГДР-гэй ажалшад ажана һайн байдалда ниилэд һайжаруулха талаар шиидхэбэринүүдые тэрээшэлэн абаһан байна. Эдэ хэмжээ-ябуулганууд хадаа Германиие нэгэдүүлхэ, тайлбарилан хэлэхэдэ, уласхоорондын байдалда түгшүүриие бии болгохо байгаа эгээн ехэ асуудалнуудай нэгыень шиидхэхэ үүдые байгуулха гэһэн ехэ алхам мүн гэжэ бүхы немецкэ арад сэнэбэ.

Гэбэшье, эб найрамдалай дайсад уласхоорондын түгшүүрилтэй байдые һуларуулха дурагүй байна. Түгшүүрилтэ байдал хадаа бүү зэбсэгүүдые яралтайгаар түхеэрхэ ябадалые зүбтүүлхэ арга олгоно. Тиин бүү зэбсэгүүдые яралтайгаар түхеэрэлгэ асари ехэ ашаг олзо хангана. Демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиин нэгэдэлэнь тэдэнэр тэрэшэлэн айна. Аденауэрэй болон бусад шуулгын нэгэдэхэ ниилэлгэ талаар, мүн Баруун Германиие сэрэгэй плацдарм болгоһон, мүн тэрээндэ арадые дайнда хабаадуулхые хүсэһэн Аденауэрэй бүлэгэй эзэдшье энэ нэгэдэлгэһээ айна.

Июниин 17-до Берлиндэ гадаадын хулһэншэдэй хэһэн хорото аашын бодото шалтагааниинь иимэ байна. Прогрессивнэ хэблэлэй элирүүлһэн баримтанууд ба гүримгүй байдалай үүсхэжэ болгожо байгаа нэгэн байдал ушар байгаа. Тэрэнгүүдэй мэдүүлгэһөөр юу харуулаб гэхэдэ, Аденауэрэй бүлэг ба американска сэрэгэй засагаархид энэ хорото аашые нарин шангаар бэлэдхэбэ. ГДР-гэй демократическа ёһо журамай бата байһан, тэрэнэй правительствые арад олониитын дэмжэдэг байһанай ашаар тэрэ хорото ааша бүрүү һүрэбэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ бүхы Германска Демократическа Республикада олон митингнүүд ба суглаанууд болохо, эб найрамдалай хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан олон миллион немецүүд Германиие хоёрдохи Корей болгохо хүсэһэн дайн үдэхэгшэдэй бузар хорото аашые зэмэлэн буруушааба. Тэдэнэр Германска Демократическа Республикын правительствода этигэдэг байһанаа, эб найрамдалай хэрэгтэ, өөрынгөө эхэ оронииe нэгэдүүлхэ хэрэгтэ үнэн сэхэ байһанаа мэдүүлнэ. Һайн дураараа дэмжэлгэ харуулһан нормонуудаар худэлмэрилхэ гэһэн худэлөөн орон дотор үргэнөөр дэлгэрээ. Олон мянгаад ажалшад Германиин социалистическэ единэ партида орохо хүсэл мэдүүлэгнүүдые барина.

Берлинскэ событинууд бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болобо. Ушарынь, өөрынгөө хорото зорилгонуудые бэелүүлхын тула ямар бузар арганuудые эб найрамдалай дайсадай хэрэглэхэ гэжэ бэлэн байһые дэлхэйн бүхы үнэн бодолто хүнүүд тэдэ событинууд харуулһан байна. Жэшээлхэдэ, Бухарестдэхи «Гривица Рошие» гэжэ түмэр замай мастерскойн худэлмэришэдэй суглаан дээрэ иигэжэ мэдүүлбэ: «Нэгэдэхэй ба эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ немецкэ ажалшадтай нэгэн һаналтай байһанаа бидэнэр эрид шууд мэдүүлнэбди. Эб найрамдалай дайсадай ямаршье аашанuудта эсэргүү, һэрэмжэтэй улам саашань дэмшэлэлхэ шухала байһан тухай тобшололые берлинскэ событинуудһаа хэнэбди». Дэлхэйн бүхы оронуудта олон миллион хүнүүд тиигэжэ лэ мэдүүлнэ.

«Берлинер Цейтунг» газетэ июниин 17-до фашистнуудаар алагдаһан, Ратенов городой худэлмэришэн Вильгельм Хагедорные хүдөөлүүлгэ тухай мэдээсэнэ. Худөөлүүлгэтэй дашарамдуулан болоһон гашуудалай митинг дээрэ 10 мянган ажалшад суглараа. Тэдэнэр «Фашистска провокаторнууд үгы болог лэ!», «Германи хоёрдохи Корей хэзээдэшье болохогүй!» гэһэн лозунгнууд доро үнгэрбэ.

Эдэ лозунгнууд бүхы немецкэ арадай эрмэлзэлые харуулна.

Лисынмановска бүлэгэй хорото аашанууд тухай дэлхэйн олониитын һанал бодол

Дэлхэйн олониитэ Берлиндэ болоһон событинуудһаа гадна, һая Корейдэ хойто корейскэ сэрэгэй плеэйхидые лисынмановска бүлэгэй «сулөөлһэн» тушаа сэхээр зэбүүрхэнэ. Даб дээрэхи эблэрэлгэ таталгануудые бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй баяртайгаар хүлеэжэ байһан үедэ энэ хорото ааша хэгдэв. Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ба арадай Хитадай правительствонуудай эб найрамдалда хүсэгшэ байһанай ашаар, хэлсээнүүд тушаа комиссида һүүлшын шиидхэгдээгүй ганса асуудал байгаа һэн. Гэбэ плеэйхидые репатриацилга тухай асуудал шиидхэгдэжэ һэн.

Берлиндэхи событинуудай ба Урда Корейдэхи событинуудай хооронд холбоотой байһанда хэншье һэжэглэнэгүй. Эдэ событинууд эб найрамдалай дайсадай аашануудай дун болоно. Тайландска «Пэуна» газетэ иигэжэ бэшэбэ: «Дайнда баяжадаг миллионернуудэй адляар, Ли Сын Ман дай хүсэнэ гэжэ тэрэнэй ябуулганууд харуулна». Ли Сын Ман Корейдэ дай үргэлжэлүүлхые хүсэдэг американска бүлэгтэй холбоотой байжа болохо юм. Энээнгүйгөөр, Ли Сын Ман иимэ юумэ хэжэ шадахагүй байгаа».

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд, мүн энэ дайнай гаргаһануудые бэеэ дааж шадахааа болиһон США-тэй нүхэсэгшэ оронуудай зарим хүтэлбэрилхы шоурнууд Ли Сын Манай хорото ааша тушаа зэбүүрхэнэ. Англиска правительство Ли Сын Манда тусхай нотто эльгээбэ. ООН-эй Генеральна Ассамблейн VII сессиин түрүүлэгшэ, Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр Пирсон урда корейскэ министрнүүдые эб найрамдалай хэрэгые буруушаан шуумжэлбэ. Нэгэдэмэл Наһанuудай Организаци Ли Сын Маниие дары зайлуулха ябадал туйлаха ёһотой гэжэ англиска буржуазиин нүлөө ехэтэ орган, нэлээн бүринии «Экономист» газетэ тоолоно. Лисынмановска бүлэгэй хорото ааш ань бүхы дэлхэйн зуун миллион хүнүүдые эхэрсэгдаrлабал, дайн үдэхэгшэдые зайлуулха, Корейдэ эб найрамдал тогтооһо гэжэ эрилтэ Азиин Зүүн Урда зүгэй хүнүүдые зэбүүрхүүлнэ.

И. Артемов.

Һүүлэй үдэрнүүдэй бороо

Июниин 30-най үдэр республикын урда аймагуудта аадар ороо. Улан-Удэдэ шанга аадар 2 часай туршада орожо, 41 миллиметр хүрэтэр шиг нойто бууһан байна.

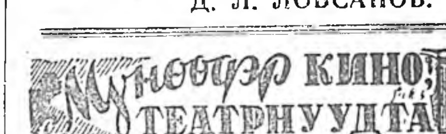
Улан-Удын метеорологическа станциин тэмдэглэһэнэй ёһоор һүүлэй үдэрнүүдтэ Торидо — 10 миллиметр, Сэлэнгэдэ — 2, Бічүргэ — 2, Мухаршэбэрэдэ — 10, Хоринде — 4, Кабанскда — 13, Баргажанда — 0,4 миллиметр шииг нойто ороо.

М. Веселов.

ХРОНИКО

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум өөрынгөө Указаар нүхэр К. Т. Барабанове Бурят-Монголой АССР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министрээр томилбо.

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБСАНОВ.

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Пенарь Императоре» (12, 14, 16, 18, 22 ба 23 час 30 мин.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Гибель орла» (11 ч. ба 13 ч.), «Подруги» (15, 17 ба 21 ч.), «Последний раунд» (19 ба 23 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности— 4-52, мест. информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00570 Типография Управления по делам полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.